
P029 - 2014. gada protokols Piespiedu darba konvencijai, 1930

2014. gada protokols Piespiedu darba konvencijai, 1930 (spēkā stāšanās datums – 2016. gada 9. novembris)

Pieņemts Ženēvā, Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) 103. sesijā (2014. gada 11. jūnijā). Statuss – spēkā esošs dokuments

Preambula

Starptautiskās Darba organizācijas ģenerālkonference,

kuru Ženēvā sasaukusi Starptautiskā Darba biroja Administratīvā padome un kura 2014. gada 28. maijā sanākusi uz savu simts trešo sesiju, un

atzīstot, ka piespiedu vai obligātā darba aizliegums ir uzskatāms par daļu no pamattiesību kopuma un piespiedu vai obligātais darbs rada miljoniem sieviešu un vīriešu, meiteņu un zēnu cilvēktiesību un cilvēciskās cieņas pārkāpumu, veicina slīgšanu nabadzībā un ir šķērslis, lai panāktu pienācīgu darbu visiem, un

atzīstot 1930. gada Piespiedu darba konvencijas (Nr. 29), turpmāk „Konvencijas“, un 1957. gada Konvencijas par piespiedu darba izskaušanu (Nr. 105) būtisko nozīmi cīņā pret visa veida piespiedu vai obligāto darbu, bet arī to, ka trūkumu dēļ to īstenošanā ir vajadzīgi papildu pasākumi, un

atsaucot atmiņā to, ka Konvencijas 2. pantā sniegtā piespiedu vai obligātā darba definīcija aptver visus piespiedu vai obligātā darba veidus un izpausmes un ir piemērojama visiem cilvēkiem bez jebkādam atšķirībām, un

uzsverot steidzamo nepieciešamību pēc piespiedu vai obligātā darba novēršanas visos tā veidos un izpausmēs, un

atsaucot atmiņā Konvenciju ratificējušo dalībvalstu pienākumu noteikt piespiedu vai obligātu darbu par sodāmu pārkāpumu un nodrošināt, ka likumā paredzētie sodi ir patiešām atbilstoši un tiek stingri ievēroti, un

ievērojot, ka Konvencijai noteiktais pārejas posms ir beidzies un 1. panta 2. un 3. punkts, kā arī 3. līdz 24. pants vairs nav piemērojams, un

atzīstot, ka ir mainījies piespiedu vai obligātā darba konteksts un veidi un cilvēku tirdzniecība piespiedu vai obligātā darba vajadzībām, kas var būt saistītas ar seksuālu izmantošanu, rada aizvien lielākas bažas starptautiskā mērogā un liek steidzami rīkoties, lai to pilnībā izskaustu, un

atzīmējot, ka palielinās strādājošo skaits, kas veic piespiedu vai obligāto darbu ekonomikas privātajā sektorā, ka dažas ekonomikas nozares ir īpaši mazaizsargātas un konkrētām strādājošo grupām, īpaši migrantiem, ir lielāks risks kļūt par piespiedu vai obligātā darba upuriem, un

atzīmējot, ka reāla un noturīga piespiedu vai obligātā darba izmantošanas izskaušana palīdz nodrošināt godīgu konkurenci starp darba devējiem, kā arī strādājošo aizsardzību, un

atsaucot atmiņā attiecīgās starptautiskās darba tiesību normas, tostarp jo īpaši 1948. gada Konvenciju par asociāciju brīvību un tiesību aizsardzību, apvienojoties organizācijās (Nr. 87), 1949. gada Konvenciju par tiesībām apvienoties organizācijās un sarunām par darba koplīgumu slēgšanu (Nr. 98), 1951. gada Konvenciju par vienlīdzīgu atalgojumu (Nr. 100), 1958. gada Konvenciju par diskrimināciju attiecībā uz nodarbinātību un nodarbošanos (Nr. 111), 1973. gada Minimālā vecuma konvenciju (Nr. 138), 1999. gada Bērnu darba ļaunāko formu konvenciju (Nr. 182), 1949. gada Konvenciju par migrāciju nodarbinātības nolūkos (pārskatīta) (Nr. 97), 1975. gada Konvenciju par migrējošajiem darba ņēmējiem (papildu noteikumi) (Nr. 143), 2011. gada Konvenciju par mājsaimniecībā nodarbinātajiem darbiniekiem (Nr. 189), 1997. gada Konvenciju par privātām nodarbinātības aģentūrām (Nr. 181), 1947. gada Konvenciju par darba inspekciju (Nr. 81), 1969. gada Konvenciju par darba inspekciju (lauksaimniecībā) (Nr. 129), kā arī SDO 1998. gada Deklarāciju par pamatprincipiem un tiesībām darbā un SDO 2008. gada Deklarāciju par sociālo taisnīgumu godīgai globalizācijai, un

atzīmējot citus būtiski svarīgus dokumentus, jo īpaši Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju (1948), Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (1966), Starptautisko paktu par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām (1966), Konvenciju par verdzību (1926), Papildu konvenciju par verdzības, vergu tirdzniecības un verdzībai līdzīgu institūtu un prakses izskaušanu (1956), Protokolu par cilvēku tirdzniecības, jo sevišķi tirdzniecības ar sievietēm un bērniem, novēršanu, apkarošanu un sodīšanu par to (200), Protokolu pret migrantu nelikumīgu ieviešanu pa zemes, jūras un gaisa ceļiem (2000), Starptautisko konvenciju par visu migrējošo darba ņēmēju un viņu ģimenes locekļu tiesību aizsardzību (1990), Konvenciju pret spīdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu (1984), Konvenciju par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu (1979) un Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (2006), un

lēmusi par konkrētu priekšlikumu pieņemšanu, lai risinātu trūkumus Konvencijas īstenošanā, un no jauna apliecinājusi, ka piespiedu vai obligāta darba reālai un ilgtspējīgai izskaušanai ir vajadzīgi novēršanas, aizsardzības un korektīvie pasākumi, piemēram, kompensācija un rehabilitācija, saskaņā ar sesijas dienaskārtības ceturto punktu

noteikusi, ka šos priekšlikumus pieņem Konvencijas protokola veidā,

divi tūkstoši četrpadsmitā gada vienpadsmitajā jūnijā pieņem šo protokolu, uz kuru var atsaukties kā 2014. gada protokolu Piespiedu darba konvencijai (1930).

1.pants

1. Izpildot savus no Konvencijas izrietošos pienākumus par piespiedu vai obligātā darba izskaušanu, katra dalībvalsts veic iedarbīgus pasākumus, lai nepieļautu un novērstu tā izmantošanu, nodrošinātu upuru aizsardzību un piekļuvi pienācīgiem un iedarbīgiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, piemēram, kompensācijai, un sodītu piespiedu vai obligātā darba izmantošanas aizlieguma pārkāpējus.

2. Katra dalībvalsts, apspriežoties ar darba devēju un nodarbināto organizācijām, izstrādā piespiedu vai obligātā darba reālas un ilgtspējīgas izskaušanas politiku un rīcības plānu, kas

paredz sistemātisku rīcību, ko veic kompetentās iestādes un pēc vajadzības koordinē ar darba devēju un nodarbināto organizācijām, kā arī citām attiecīgajām grupām.

3. Tiek vēlreiz apliecināta Konvencijā sniegtā piespiedu vai obligātā darba definīcija, un tāpēc Protokolā minētie pasākumi iekļauj konkrētu rīcību pret cilvēku tirdzniecību piespiedu vai obligātā darba mērķiem.

2.pants

Pasākumos, kas veicami, lai nepieļautu piespiedu vai obligāto darbu, iekļauj

- a) cilvēku, jo īpaši to, kurus uzskata par īpaši mazaizsargātiem, izglītošanu un informēšanu, lai nepieļautu, ka viņi kļūst par piespiedu vai obligātā darba upuriem;
- b) darba devēju izglītošanu un informēšanu, lai nepieļautu viņu iesaistīšanos piespiedu vai obligātā darba izmantošanas praksē;
- c) darbu, lai nodrošinātu, ka
 - i) tiesību aktu, kas būtiski piespiedu vai obligātā darba novēršanai, tostarp darba likuma, attiecīgās sadaļas un to izpilde attiecas uz visiem darba ņēmējiem visās ekonomikas nozarēs, un
 - ii) tiek nostiprināti darba inspekcijas dienesti un citi dienesti, kas atbildīgi par šo tiesību aktu izpildi;
- d) cilvēku, jo īpaši migrējošo darba ņēmēju, aizsardzību pret potenciālu ļaunprātīgu izmantošanu un krāpšanu vervēšanas un darbā iekārtošanas procesā;
- e) atbalstu pārbaudēm, ko veic valsts un privātajā sektorā, lai nepieļautu piespiedu vai obligātā darba risku un reaģētu uz to, un
- f) piespiedu vai obligātā darba risku pastiprinošo pamatcēloņu un faktoru novēršanu.

3.pants

Katra dalībvalsts veic iedarbīgus pasākumus visu piespiedu vai obligātā darba upuru noteikšanai, atbrīvošanai, aizsardzībai, atgūšanās un rehabilitācijas, kā arī citu palīdzības un atbalsta veidu nodrošināšanai.

4.pants

1. Katra dalībvalsts nodrošina, ka visiem piespiedu vai obligātā darba upuriem neatkarīgi no tā, kur viņi atrodas un kāds ir viņu juridiskais statuss, ir piekļuve pienācīgiem un iedarbīgiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, piemēram, kompensācijai.

2. Katra dalībvalsts saskaņā ar tās juridiskās sistēmas pamatprincipiem veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka kompetentajām iestādēm ir tiesības nenodot vajāšanai piespiedu vai obligātā darba upurus un neuzlikt tiem soda sankcijas par iesaistīšanos tādās nelikumīgās darbībās piespiedu kārtā, kas tieši izriet no viņiem uzspiestā piespiedu vai obligātā darba.

5.pants

Dalībvalstis savstarpēji sadarbojas, lai nodrošinātu visa veida piespiedu vai obligātā darba nepieļaušanu un izskaušanu.

6.pants

Pasākumus, ko veic šī protokola noteikumu piemērošanai, nosaka valsts normatīvie akti vai kompetentā iestāde pēc apspriešanās ar attiecīgajām darba devēju vai nodarbināto organizācijām.

7.pants

Konvencijas 1. panta 2. un 3. punktā un 3. līdz 24. panta pārejas noteikumus svītro.

8.pants

1. Dalībvalsts var ratificēt šo protokolu vienlaicīgi ar Konvenciju vai jebkurā laikā pēc tam, kad tā ratificējusi Konvenciju, paziņojot par oficiālo ratifikāciju Starptautiskā Darba biroja ģenerāldirektoram reģistrēšanai.
2. Protokols stājas spēkā, kad pagājuši divpadsmit mēneši kopš dienas, kad ģenerāldirektors ir reģistrējis divu dalībvalstu ratifikācijas rakstus. Pēc tam Protokols stājas spēkā dalībvalstij divpadsmit mēnešus pēc ratifikācijas reģistrēšanas dienas, un Konvencija kļūst saistoša attiecīgajai dalībvalstij kopā ar šī protokola 1. līdz 7. pantu.

9.pants

1. Dalībvalsts, kas ratificējusi šo protokolu, var to denonsēt tad, kad kļūst iespējams denonsēt Konvenciju saskaņā ar tās 30. pantu, nosūtot denonsēšanas aktu Starptautiskā Darba biroja ģenerāldirektoram reģistrēšanai.
2. Denonsējot Konvenciju saskaņā ar tās 30. vai 32. pantu, *ipso jure* tiek denonsēts šis protokols.
3. Denonsēšana saskaņā ar šī panta 1. vai 2. punktu stājas spēkā, kad pagājis gads kopš denonsēšanas akta reģistrēšanas.

10.pants

1. Starptautiskā Darba biroja ģenerāldirektors informē visas Starptautiskās Darba organizācijas dalībvalstis par visu viņam iesniegto Organizācijas dalībvalstu ratifikācijas rakstu, deklarāciju un denonsēšanas aktu reģistrāciju.
2. Kad ģenerāldirektors informē Organizācijas dalībvalstis par otrā ratifikācijas raksta reģistrāciju, ģenerāldirektoram jānorāda Organizācijas dalībvalstīm datums, kurā Protokols stāsies spēkā.

11.pants

Starptautiskā Darba biroja ģenerāldirektors paziņo Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram precīzus datus par visiem reģistrētajiem ratifikācijas rakstiem, paziņojumiem un denonsēšanas aktiem reģistrēšanai saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas statūtu 102.pantu.

12.pants

Šīs Konvencijas teksti angļu un franču valodā ir vienlīdz autentiski.